ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 18ης Δεκεμβρίου 2025*

«Προδικαστική παραπομπή – Βιομηχανική πολιτική – Διαδικασία πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας – Οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 – Έννοια του τεχνικού κανόνα – Εθνική ρύθμιση που επιβάλλει την υποχρέωση να κοινοποιηθεί στον φορέα ελέγχου της συμμόρφωσης προς τις φορολογικές τεχνικές απαιτήσεις ο πηγαίος κώδικας λογισμικού που είναι καταχωρισμένο στη βάση δεδομένων της φορολογικής αρχής – Άρθρο 34 ΣΛΕΕ – Μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό επί των εισαγωγών – Αρχή της αναλογικότητας»

Στην υπόθεση C-353/24,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το administratīvā rajona tiesa, Rīgas tiesu nams (διοικητικό πρωτοδικείο Ρίγας, Λεττονία) με απόφαση της 13ης Μαΐου 2024, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Μαΐου 2024, στο πλαίσιο της δίκης

SIA «EUROPARK LATVIA»,

SKIDATA GmbH

κατά

Valsts ieņēmumu dienests,

παρισταμένων των:

SIA «19 points»,

SIA «Ernst & Young Baltic»,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους F. Schalin, πρόεδρο τμήματος, M. Gavalec (εισηγητή) και Z. Csehi, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: J. Kokott

γραμματέας: A. Calot Escobar

* Γλώσσα διαδικασίας: η λεττονική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η SIA «EUROPARK LATVIA», εκπροσωπούμενη από τον S. Petrovičs, advokāts,

– η SKIDATA GmbH, εκπροσωπούμενη από τον R. Gasūns, jurists,

– η Λεττονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την J. Davidoviča, και την K. Pommere,

– η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Edelmannová, τον M. Smolek και τον J. Vláčil,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την M. Escobar Gomez, τον L. Malferrari και τον I. Naglis,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1, σημείο 11, και του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 98/34/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 1998, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (ΕΕ 1998, L 204, σ. 37), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 1025/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012 (ΕΕ 2012, L 316, σ. 12) (στο εξής: οδηγία 98/34), καθώς και την ερμηνεία του άρθρου 34 ΣΛΕΕ.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, των SIA «EUROPARK LATVIA» (στο εξής: Europark) και SKIDATA GmbH (στο εξής: Skidata) και, αφετέρου, της Valsts ieņēmumu dienests (κρατικής φορολογικής αρχής, Λεττονία) σχετικά με απόφαση της τελευταίας να καταργήσει από τη βάση δεδομένων της τις συσκευές αυτόματων πληρωμών που κατασκευάζει η Skidata.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 98/34

3 Το άρθρο 1 της οδηγίας 98/34 είχε ως εξής:

«Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

1) “Προϊόν”: κάθε προϊόν βιομηχανικής κατασκευής, και κάθε γεωργικό προϊόν, συμπεριλαμβανομένων και των αλιευτικών προϊόντων.

[…]

3) “Τεχνική προδιαγραφή”: η προδιαγραφή που περιέχεται σε έγγραφο στο οποίο ορίζονται τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος, όπως τα επίπεδα ποιότητας ή ιδιότητες χρήσης, η ασφάλεια, οι διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά την ονομασία πώλησης, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμής, τη συσκευασία, τη σήμανση και το ετικετάρισμα, καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης της πιστότητας.

[…]

4) “Άλλη απαίτηση”: απαίτηση, εκτός των τεχνικών προδιαγραφών, επιβαλλόμενη σε ένα προϊόν, ιδίως για λόγους προστασίας των καταναλωτών ή του περιβάλλοντος, η οποία αφορά τον κύκλο ζωής του προϊόντος μετά τη διάθεσή του στην αγορά, όπως οι συνθήκες χρησιμοποίησης, ανακύκλωσης, επαναχρησιμοποίησης ή εξάλειψής του, εφόσον οι συνθήκες αυτές μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη σύνθεση ή τη φύση του προϊόντος, ή την εμπορία του.

5) “κανόνας σχετικά με τις υπηρεσίες”: απαίτηση γενικής φύσεως σχετικά με την πρόσβαση στις δραστηριότητες των υπηρεσιών που περιγράφονται στο σημείο 2 και στην άσκησή τους, ειδικότερα διατάξεις για τους παρέχοντες υπηρεσίες, τις υπηρεσίες και τον αποδέκτη των υπηρεσιών, εξαιρουμένων των κανόνων που δεν αναφέρονται ειδικά στις υπηρεσίες που ορίζονται στο ίδιο σημείο.

[…]

11) “τεχνικός κανόνας”: τεχνική προδιαγραφή ή άλλη απαίτηση ή κανόνας σχετικά με τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των οικείων διοικητικών διατάξεων των οποίων η τήρηση είναι υποχρεωτική de jure ή de facto, για την εμπορία, την παροχή υπηρεσιών, την εγκατάσταση ενός φορέα παροχής υπηρεσιών ή τη χρήση σε κράτος μέλος ή σε σημαντικό τμήμα του κράτους αυτού, όπως επίσης, με την επιφύλαξη των οριζομένων στο άρθρο 10, οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών που απαγορεύουν την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος και την παροχή ή χρήση μιας υπηρεσίας ή την εγκατάσταση για την παροχή των υπηρεσιών αυτών.

Τεχνικοί κανόνες de facto είναι ιδίως:

– οι νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις ενός κράτους μέλους οι οποίες παραπέμπουν είτε σε τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις είτε σε κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες, είτε σε επαγγελματικούς κώδικες ή κώδικες ορθής πρακτικής που με τη σειρά τους παραπέμπουν σε τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες, η τήρηση των οποίων αποτελεί τεκμήριο συμβατότητας προς τις προδιαγραφές που καθορίζονται από τις εν λόγω νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις,

– οι εκούσιες συμφωνίες στις οποίες η δημόσια αρχή είναι συμβαλλόμενο μέρος και οι οποίες αποσκοπούν στην τήρηση, προς το δημόσιο συμφέρον, των τεχνικών προδιαγραφών ή άλλων απαιτήσεων ή κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες. Εξαιρούνται οι συγγραφές υποχρεώσεων των δημοσίων συμβάσεων,

– οι τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή οι κανόνες περί υπηρεσιών, που συνδέονται με φορολογικά ή οικονομικά μέτρα και επηρεάζουν την κατανάλωση προϊόντων ή υπηρεσιών ενθαρρύνοντας την τήρηση των τεχνικών αυτών προδιαγραφών ή άλλων απαιτήσεων ή κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες· εξαιρούνται οι τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή οι κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες που έχουν σχέση με τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

Συμπεριλαμβάνονται οι τεχνικοί κανόνες που θέτουν οι ορισθείσες από τα κράτη μέλη υπηρεσίες και ευρίσκονται σε κατάλογο καταρτιζόμενο από την [Ευρωπαϊκή] Επιτροπή πριν τις 5 Αυγούστου 1999, στα πλαίσια της επιτροπής του άρθρου 5.

Η τροποποίηση του καταλόγου γίνεται με την ίδια διαδικασία.

12) “σχέδιο τεχνικού κανόνα”: το κείμενο μιας τεχνικής προδιαγραφής ή άλλης απαίτησης ή ενός κανόνα σχετικά με τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών διατάξεων, που εκπονείται προκειμένου η τεχνική αυτή προδιαγραφή ή απαίτηση ή κανόνας σχετικά με τις υπηρεσίες να καθιερωθεί αμέσως ή εν τέλει ως τεχνικός κανόνας, και το οποίο, δεδομένου ότι βρίσκεται σε προπαρασκευαστικό στάδιο, μπορεί να υποστεί ουσιαστικές τροποποιήσεις.

[…]»

4 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, όριζε τα ακόλουθα:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 10, τα κράτη μέλη γνωστοποιούν πάραυτα στην Επιτροπή κάθε σχέδιο τεχνικού κανόνα, εκτός εάν πρόκειται απλώς για αυτούσια μεταφορά ενός διεθνούς ή ευρωπαϊκού προτύπου, οπότε αρκεί μια απλή πληροφόρηση ως προς το συγκεκριμένο πρότυπο· επίσης, απευθύνουν στην Επιτροπή κοινοποίηση σχετικά με τους λόγους για τους οποίους είναι αναγκαία η θέσπιση ενός τέτοιου τεχνικού κανόνα, εκτός εάν οι λόγοι αυτοί συνάγονται ήδη από το ίδιο το σχέδιο.»

Η οδηγία (ΕΕ) 2015/1535

5 Η οδηγία (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών (ΕΕ 2015, L 241, σ. 1), καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε, με ισχύ από την 7η Οκτωβρίου 2015, από την οδηγία 98/34.

6 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 2015/1535 έχει ως εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

“προϊόν”: κάθε προϊόν βιομηχανικής κατασκευής και κάθε γεωργικό προϊόν, συμπεριλαμβανομένων και των αλιευτικών προϊόντων·

[…]

γ) “τεχνική προδιαγραφή”: η προδιαγραφή που περιέχεται σε έγγραφο στο οποίο ορίζονται τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος, όπως τα επίπεδα ποιότητας ή ιδιότητες χρήσης, η ασφάλεια, οι διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά την ονομασία πώλησης, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμής, τη συσκευασία, τη σήμανση και το ετικετάρισμα, καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης της πιστότητας.

[…]

δ) “άλλη απαίτηση”: απαίτηση, εκτός των τεχνικών προδιαγραφών, επιβαλλόμενη σε ένα προϊόν, ιδίως για λόγους προστασίας των καταναλωτών ή του περιβάλλοντος, η οποία αφορά τον κύκλο ζωής του προϊόντος μετά τη διάθεσή του στην αγορά, όπως οι συνθήκες χρησιμοποίησης, ανακύκλωσης, επαναχρησιμοποίησης ή εξάλειψής του, εφόσον οι συνθήκες αυτές μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη σύνθεση ή τη φύση του προϊόντος, ή την εμπορία του·

ε) “κανόνας σχετικά με τις υπηρεσίες”: απαίτηση γενικής φύσεως σχετικά με την πρόσβαση στις δραστηριότητες των υπηρεσιών που περιγράφονται στο στοιχείο β) και στην άσκησή τους, ειδικότερα διατάξεις για τους παρέχοντες υπηρεσίες, τις υπηρεσίες και τον αποδέκτη των υπηρεσιών, εξαιρουμένων των κανόνων που δεν αναφέρονται ειδικά στις υπηρεσίες που ορίζονται στο ίδιο σημείο.

[…]

στ) “τεχνικός κανόνας”: τεχνική προδιαγραφή ή άλλη απαίτηση ή κανόνας σχετικά με τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των οικείων διοικητικών διατάξεων των οποίων η τήρηση είναι υποχρεωτική de jure ή de facto, για την εμπορία, την παροχή υπηρεσιών, την εγκατάσταση ενός φορέα παροχής υπηρεσιών ή τη χρήση σε κράτος μέλος ή σε σημαντικό τμήμα του κράτους αυτού, όπως επίσης, με την επιφύλαξη των οριζομένων στο άρθρο 7, οι νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών που απαγορεύουν την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος και την παροχή ή χρήση μιας υπηρεσίας ή την εγκατάσταση για την παροχή των υπηρεσιών αυτών.

Τεχνικοί κανόνες de facto είναι ιδίως:

i) οι νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις ενός κράτους μέλους οι οποίες παραπέμπουν είτε σε τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις είτε σε κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες, είτε σε επαγγελματικούς κώδικες ή κώδικες ορθής πρακτικής που με τη σειρά τους παραπέμπουν σε τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες, η τήρηση των οποίων αποτελεί τεκμήριο συμβατότητας προς τις προδιαγραφές που καθορίζονται από τις εν λόγω νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις,

ii) οι εκούσιες συμφωνίες στις οποίες η δημόσια αρχή είναι συμβαλλόμενο μέρος και οι οποίες αποσκοπούν στην τήρηση, προς το δημόσιο συμφέρον, των τεχνικών προδιαγραφών ή άλλων απαιτήσεων ή κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες. Εξαιρούνται οι συγγραφές υποχρεώσεων των δημόσιων συμβάσεων,

iii) οι τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή οι κανόνες περί υπηρεσιών, που συνδέονται με φορολογικά ή οικονομικά μέτρα και επηρεάζουν την κατανάλωση προϊόντων ή υπηρεσιών ενθαρρύνοντας την τήρηση των τεχνικών αυτών προδιαγραφών ή άλλων απαιτήσεων ή κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες· εξαιρούνται οι τεχνικές προδιαγραφές ή άλλες απαιτήσεις ή οι κανόνες σχετικά με τις υπηρεσίες που έχουν σχέση με τα εθνικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

Συμπεριλαμβάνονται οι τεχνικοί κανόνες που θέτουν οι ορισθείσες από τα κράτη μέλη υπηρεσίες και ευρίσκονται σε κατάλογο καταρτιζόμενο και ενημερωμένο, εφόσον χρειάζεται, από την Επιτροπή, στο πλαίσιο της επιτροπής του άρθρου 2.

Η τροποποίηση του καταλόγου γίνεται με την ίδια διαδικασία·

ζ) “σχέδιο τεχνικού κανόνα”: το κείμενο μιας τεχνικής προδιαγραφής ή άλλης απαίτησης ή ενός κανόνα σχετικά με τις υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών διατάξεων, που εκπονείται προκειμένου η τεχνική αυτή προδιαγραφή ή απαίτηση ή κανόνας σχετικά με τις υπηρεσίες να καθιερωθεί αμέσως ή εν τέλει ως τεχνικός κανόνας, και το οποίο, δεδομένου ότι βρίσκεται σε προπαρασκευαστικό στάδιο, μπορεί να υποστεί ουσιαστικές τροποποιήσεις.

[…]»

7 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, προβλέπει τα ακόλουθα:

«Με την επιφύλαξη του άρθρου 7, τα κράτη μέλη γνωστοποιούν πάραυτα στην Επιτροπή κάθε σχέδιο τεχνικού κανόνα, εκτός εάν πρόκειται απλώς για αυτούσια μεταφορά ενός διεθνούς ή ευρωπαϊκού προτύπου, οπότε αρκεί μια απλή πληροφόρηση ως προς το συγκεκριμένο πρότυπο· επίσης, απευθύνουν στην Επιτροπή κοινοποίηση σχετικά με τους λόγους για τους οποίους είναι αναγκαία η θέσπιση ενός τέτοιου τεχνικού κανόνα, εκτός εάν οι λόγοι αυτοί συνάγονται ήδη από το ίδιο το σχέδιο.»

Το λεττονικό δίκαιο

Ο νόμος περί φόρων και τελών

8 Το άρθρο 28^1, παράγραφος 4^1, του Likums Par nodokļiem un nodevām (νόμου περί φόρων και τελών) έχει ως εξής:

«Οι φορολογούμενοι μπορούν να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές συσκευές και ηλεκτρονικό εξοπλισμό που πληρούν τις τεχνικές απαιτήσεις για τις ηλεκτρονικές συσκευές και τον ηλεκτρονικό εξοπλισμό πραγματοποίησης καταβολής φόρων και άλλων πληρωμών και που έχουν υποβληθεί σε έλεγχο συμμόρφωσης. Η συντήρηση των ηλεκτρονικών συσκευών και του ηλεκτρονικού εξοπλισμού μπορεί να πραγματοποιείται από πάροχο υπηρεσιών συντήρησης ο οποίος έχει υποβληθεί σε έλεγχο συμμόρφωσης κατά τα προβλεπόμενα στη νομοθεσία.»

Απόφαση περί χρήσεως

9 Το άρθρο 121[4], σημείο 4, της Ministru kabineta noteikumi Nr. 96 «Nodokļu un citu maksājumureģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu lietošanas kārtība» (απόφασης αριθ. 96 του υπουργικού συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2014, περί των τεχνικών απαιτήσεων που εφαρμόζονται στις ηλεκτρονικές συσκευές και στον ηλεκτρονικό εξοπλισμό πραγματοποίησης καταβολής φόρων και άλλων πληρωμών (στο εξής: απόφαση περί χρήσεως), προβλέπει τα ακόλουθα:

«Για τη διενέργεια του ελέγχου συμμόρφωσης των τύπων ταμειακών μηχανών, υβριδικών ταμειακών μηχανών, ταμειακών συστημάτων, εξειδικευμένων συσκευών και εξοπλισμού, των τροποποιήσεών τους και των εκδόσεων του λογισμικού τους, ο πάροχος υπηρεσιών συντήρησης παρέχει στον οργανισμό ελέγχου της συμμόρφωσης την τεχνική τεκμηρίωση στη γλώσσα του κατασκευαστή, συνοδευόμενη από μετάφραση στην εθνική γλώσσα, επικυρωμένη από συμβολαιογράφο. Η τεχνική τεκμηρίωση περιλαμβάνει: Τον πηγαίο κώδικα (πληροφορικές οδηγίες αναγνώσιμες από τον άνθρωπο οι οποίες συντάχθηκαν από προγραμματιστή) και τον εκτελέσιμο κώδικα (σύνολο συμβόλων που αντιλαμβάνεται ο υπολογιστής για να εκτελέσει ένα πρόγραμμα το οποίο κατάρτισε προγραμματιστής) του λογισμικού και του δομοστοιχείου φορολογικής μνήμης.»

10 Κατά το άρθρο 121[5] της απόφασης περί χρήσεως:

«Εντός προθεσμίας έξι μηνών από την παραλαβή των εγγράφων που μνημονεύονται στην παράγραφο 121[4] της παρούσας απόφασης, ο οργανισμός ελέγχου της συμμόρφωσης παρέχει στον πάροχο υπηρεσιών συντήρησης δήλωση συμμόρφωσης του τύπου ταμειακής μηχανής, υβριδικής ταμειακής μηχανής, ταμειακού συστήματος, εξειδικευμένης συσκευής ή εξειδικευμένου εξοπλισμού, της τροποποίησης και της έκδοσής τους, με τις τεχνικές απαιτήσεις που εφαρμόζονται στις ηλεκτρονικές συσκευές και στον ηλεκτρονικό εξοπλισμό πραγματοποίησης καταβολής φόρων και άλλων πληρωμών […] ή κοινοποιεί την άρνησή του να παράσχει τέτοια δήλωση συμμόρφωσης· διαβιβάζει επίσης τις εν λόγω πληροφορίες στη φορολογική αρχή.»

11 Το άρθρο 129[4], σημείο 6, της απόφασης περί χρήσεως ορίζει τα ακόλουθα:

«Κατά την καταχώριση στην ενιαία βάση δεδομένων (μητρώο) της φορολογικής αρχής του τύπου ή της τροποποίησης ταμειακής μηχανής, υβριδικής ταμειακής μηχανής, ταμειακού συστήματος, εξειδικευμένης συσκευής ή εξειδικευμένου εξοπλισμού τη συντήρηση του οποίου πραγματοποιεί πάροχος υπηρεσιών συντήρησης, ο εν λόγω πάροχος υπηρεσιών συντήρησης, είτε είναι ο κατασκευαστής της συσκευής ή του εξοπλισμού είτε είναι εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος του κατασκευή, παραδίδει στη φορολογική αρχή, εφόσον του ζητηθεί, εντός προθεσμίας είκοσι τεσσάρων ωρών, τον πηγαίο κώδικα του καταχωρισμένου λογισμικού.»

12 Το άρθρο 129[17], παράγραφος 1, σημείο 1.2.2, της απόφασης περί χρήσεως προβλέπει τα εξής:

«Η φορολογική αρχή αποκλείει από την ενιαία βάση δεδομένων (μητρώο): τις ταμειακές μηχανές, τις υβριδικές ταμειακές μηχανές, τα ταμειακά συστήματα, τις εξειδικευμένες συσκευές και τον εξειδικευμένο εξοπλισμό που είναι καταχωρισμένοι στο όνομα χρήστη: [όταν] δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στην κανονιστική ρύθμιση όσον αφορά τις τεχνικές απαιτήσεις που εφαρμόζονται στις ηλεκτρονικές συσκευές και στον ηλεκτρονικό εξοπλισμό πραγματοποίησης καταβολής φόρων και άλλων πληρωμών. Η φορολογική αρχή ενημερώνει τον χρήστη, εντός προθεσμίας 15 εργάσιμων ημερών, για τον αποκλεισμό από την ενιαία βάση δεδομένων (μητρώο).»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

13 Η Europark είναι λεττονική εμπορική εταιρία που παρέχει υπηρεσίες στάθμευσης στον τομέα των μεταφορών. Η Skidata είναι αυστριακή εμπορική εταιρία που κατασκευάζει στην Αυστρία συσκευές αυτόματων πληρωμών και τις εξάγει σε 25 κράτη μέλη, περιλαμβανομένης της Λεττονίας.

14 Στις 30 Ιουνίου και στις 27 Νοεμβρίου 2015 η Europark αγόρασε από την Skidata οκτώ συσκευές αυτόματων πληρωμών, οι οποίες, μεταξύ της 8ης Οκτωβρίου και της 30ής Δεκεμβρίου 2015, καταχωρίστηκαν από τη φορολογική αρχή στη βάση δεδομένων της.

15 Με έγγραφο της 16ης Μαΐου 2022, η SIA «Ernst & Young Baltic», η οποία αποτελούσε τον οργανισμό που ήταν επιφορτισμένος με τον έλεγχο της συμμόρφωσης των ταμειακών μηχανών και αυτόματων συσκευών προς τις τεχνικές απαιτήσεις φορολογικής φύσεως, ενημέρωσε τη φορολογική αρχή ότι δεν εξέδωσε δήλωση συμμόρφωσης για τις οκτώ αυτές συσκευές καθόσον η SIA «19 points», ήτοι ο πάροχος υπηρεσιών συντήρησης, δεν της κοινοποίησε τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 121^4, σημείο 4, της απόφασης περί χρήσεως, ήτοι τον πηγαίο κώδικα και τον εκτελέσιμο κώδικα του καταχωρισμένου λογισμικού των εν λόγω συσκευών.

16 Συνεπώς, με απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2022, η εν λόγω φορολογική αρχή τις διέγραψε από τη βάση δεδομένων της.

17 Η Europark και η Skidata άσκησαν προσφυγή ακυρώσεως κατά της ως άνω αποφάσεως ενώπιον του administratīvā rajona tiesa, Rīgas tiesu nams (διοικητικού πρωτοδικείου Ρίγας, Λεττονία), το οποίο είναι το αιτούν δικαστήριο. Ισχυρίζονται συναφώς ότι η απόφαση περί χρήσεως επιβάλλει την υποχρέωση κοινοποίησης του πηγαίου κώδικα και του εκτελέσιμου κώδικα του ενσωματωμένου λογισμικού οι οποίοι συνιστούν τεχνική απαίτηση και πρέπει να κοινοποιηθούν στην Επιτροπή κατά τις επιταγές της οδηγίας 2015/1535.

18 Επιπλέον, επισημαίνουν ότι η Europark, ως αγοράστρια δικαιώματος χρήσεως του λογισμικού, δεν μπορεί νομίμως να αποκτήσει και να κοινολογήσει με δική της πρωτοβουλία τον πηγαίο κώδικα του λογισμικού χωρίς τη συγκατάθεση του κατασκευαστή του, ήτοι της Skidata, δεδομένου ότι ο κώδικας αυτός ανήκει σε εκείνον και καλύπτεται από το επιχειρηματικό απόρρητο. Επομένως, η συνδρομή υποχρέωσης παροχής του πηγαίου κώδικα θα προσέβαλε κατά τρόπο ασύμβατο προς την αρχή της αναλογικότητας το δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας του κατασκευαστή.

19 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, κατά πρώτον, ότι οι επίμαχες στην κύρια δίκη συσκευές αυτόματων πληρωμών αποτελούν «προϊόντα», κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 1, της οδηγίας 98/34. Συνεπώς, διερωτάται αν η υποχρέωση παροχής του πηγαίου κώδικα του ενσωματωμένου λογισμικού στις εν λόγω συσκευές εμπίπτει στην έννοια του «τεχνικού κανόνα», κατά το άρθρο 1, σημείο 11, της οδηγίας αυτής, η οποία διακρίνει μεταξύ τεσσάρων κατηγοριών μέτρων. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς την ειδικότερη κατηγορία στην οποία πρέπει να θεωρηθεί ότι εμπίπτει η συγκεκριμένη υποχρέωση.

20 Κατά το αιτούν δικαστήριο, η εν λόγω υποχρέωση θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι εμπίπτει σε τρεις από τις εν λόγω κατηγορίες και, ως εκ τούτου, να χαρακτηριστεί ως «τεχνική προδιαγραφή» κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 3, της οδηγίας 98/34, ως «άλλη απαίτηση» κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 4, της οδηγίας αυτής ή ως κανόνας «που απαγορεύει την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος» κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 11, της ίδιας οδηγίας.

21 Κατά δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η υποχρέωση παροχής του πηγαίου κώδικα του ενσωματωμένου λογισμικού στον οργανισμό ελέγχου της συμμόρφωσης μπορεί να θεωρηθεί ως μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό επί των εισαγωγών κατά την έννοια του άρθρου 34 ΣΛΕΕ.

22 Εκτιμά ότι η υποχρέωση αυτή επιδιώκει θεμιτό σκοπό καθόσον παρέχει στη φορολογική αρχή τη δυνατότητα να επαληθεύει την ακρίβεια των εγγραφών και να αποτρέπει παραλείψεις εγγραφής ή καταβολής των φόρων. Εντούτοις, διερωτάται αν μια τέτοια υποχρέωση είναι αναγκαία για την επίτευξη του εν λόγω σκοπού. Συγκεκριμένα, τονίζει ότι η Skidata παρέχει, για τις ανάγκες διενέργειας των σχετικών ελέγχων στο εσωτερικό άλλων κρατών μελών, διεπαφή προγραμματισμού των εφαρμογών αυτόματων συσκευών όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη, η οποία παρέχει στον οργανισμό ελέγχου της συμμόρφωσης προς τις φορολογικές απαιτήσεις τη δυνατότητα να λαμβάνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σχετικά με τις πληρωμές. Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η Skidata είχε επίσης συναινέσει να παράσχει το τμήμα του πηγαίου κώδικα που αφορά τις εγγραφές καταβολής φόρων και άλλων πληρωμών στο πλαίσιο του ελέγχου συμμόρφωσης. Πλην όμως, ο οργανισμός ελέγχου της συμμόρφωσης δεν ενέκρινε την πρόταση αυτή και εξακολουθεί να απαιτεί την κοινοποίηση του πλήρους πηγαίου κώδικα.

23 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, μολονότι η υποχρέωση την οποία προβλέπει η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση δεν απαγορεύει την εμπορία συσκευών αυτόματων πληρωμών στη λεττονική αγορά, εντούτοις επιβάλλει στον κατασκευαστή των συσκευών αυτών διπλή επιβάρυνση, δεδομένου ότι οι εν λόγω συσκευές πρέπει να είναι σύμφωνες τόσο με τους κανόνες της χώρας κατασκευής όσο και με τους κανόνες της χώρας εμπορίας. Επομένως, κατά το αιτούν δικαστήριο, μια τέτοια υποχρέωση καθιστά δυνητικώς δυσχερέστερη και δαπανηρότερη την εισαγωγή των συσκευών, οπότε είναι δυνατό να αποτραπούν οι ενδιαφερόμενοι επιχειρηματίες από το να τις διαθέσουν στο εμπόριο στη Λεττονία.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, το administratīvā rajona tiesa, Rīgas tiesu nams (διοικητικό πρωτοδικείο Ρίγας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 1, σημείο 11, της οδηγίας [98/34], την έννοια ότι νομικός κανόνας δυνάμει του οποίου πάροχος υπηρεσιών συντήρησης υποχρεούται να παραδώσει στον οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης τον πηγαίο κώδικα καταχωρισμένου λογισμικού μπορεί να εμπίπτει στην έννοια των “τεχνικών κανόνων”, τα σχέδια των οποίων πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή κατά το άρθρο 8, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας;

2) Έχει το άρθρο 34 [ΣΛΕΕ] την έννοια ότι η απαίτηση παράδοσης, σε οργανισμό ελέγχου της συμμόρφωσης, του πηγαίου κώδικα καταχωρισμένου λογισμικού μπορεί να θεωρηθεί ως μέτρο ισοδύναμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό επί των εισαγωγών;

3) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, μπορεί το εν λόγω μέτρο να θεωρηθεί αναλογικό σε σχέση με την αποτελεσματικότητα των φορολογικών ελέγχων;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

25 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τα άρθρα 10 και 11 της οδηγίας 2015/1535, η οδηγία 98/34 καταργήθηκε με ισχύ από τις 7 Οκτωβρίου 2015, ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε ισχύ η οδηγία 2015/1535. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η Europark απέκτησε ορισμένες από τις επίμαχες συσκευές αυτόματων πληρωμών στις 30 Ιουνίου 2015 και οι υπόλοιπες αγοράστηκαν μετά τις 7 Οκτωβρίου 2015. Οκτώ από τις συσκευές καταχωρήθηκαν στη βάση δεδομένων της φορολογικής αρχής και μετέπειτα διαγράφηκαν. Συνεπώς, τόσο οι διατάξεις της οδηγίας 98/34 όσο και οι διατάξεις της οδηγίας 2015/1535 έχουν εφαρμογή ratione temporis στα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης.

26 Εντούτοις, δεδομένου ότι οι διατάξεις των εν λόγω οδηγιών που ασκούν επιρροή στην υπόθεση της κύριας δίκης έχουν παρόμοια διατύπωση, μπορούν να ληφθούν υπόψη οι διατάξεις της οδηγίας 2015/1535.

27 Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι το αιτούν δικαστήριο ζήτησε από το Δικαστήριο, με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, να προβεί σε ερμηνεία του άρθρου 1, σημείο 11, της οδηγίας 98/34, υπό το πρίσμα του άρθρου 8, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής κατά το οποίο τα κράτη μέλη γνωστοποιούν πάραυτα στην Επιτροπή κάθε σχέδιο «τεχνικού κανόνα», όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 1, σημείο 11, της εν λόγω οδηγίας. Συναφώς, υπενθυμίζεται, όπως επίσης τόνισε το αιτούν δικαστήριο, ότι, κατά πάγια νομολογία, η αθέτηση από ένα κράτος μέλος της υποχρέωσης προηγούμενης κοινοποίησης τέτοιου σχεδίου συνεπάγεται ότι δεν μπορεί να γίνει επίκληση του οικείου «τεχνικού κανόνα» έναντι των ιδιωτών (απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2020, Star Taxi App, C-62/19, EU:C:2020:980, σκέψη 57 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

28 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2015/1535 έχει την έννοια ότι μια εθνική ρύθμιση που επιβάλλει στον πάροχο υπηρεσιών συντήρησης συσκευών αυτόματων πληρωμών την υποχρέωση να παράσχει στον οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο της συμμόρφωσης των συσκευών αυτών τον πηγαίο κώδικα του ενσωματωμένου λογισμικού των εν λόγω συσκευών συνιστά «τεχνικό κανόνα», κατά την έννοια της συγκεκριμένης διάταξης, ο οποίος μπορεί να αντιταχθεί έναντι των ιδιωτών μόνον εφόσον το οικείο σχέδιο ρύθμισης έχει κοινοποιηθεί προηγουμένως στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2015/1535.

29 Επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2015/1535 διακρίνει μεταξύ τεσσάρων κατηγοριών μέτρων που μπορούν να θεωρηθούν ως «τεχνικοί κανόνες» κατά την έννοια της οδηγίας αυτής, ήτοι μεταξύ, πρώτον, της «τεχνικής προδιαγραφής», δεύτερον, της «άλλης απαίτησης», τρίτον, του «κανόνα σχετικά με τις υπηρεσίες» και, τέταρτον, των «νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που απαγορεύουν την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος». Οι ορισμοί των τριών πρώτων κατηγοριών μέτρων περιλαμβάνονται, αντιστοίχως, στα στοιχεία γ′ έως ε′ του εν λόγω άρθρου 1, παράγραφος 1.

30 Επομένως, προκειμένου να δοθεί απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, πρέπει να εξεταστεί αν η υποχρέωση παροχής, στον οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο της συμμόρφωσης, του πηγαίου κώδικα του λογισμικού που είναι ενσωματωμένο σε μια συσκευή αυτόματων πληρωμών, όπως η υποχρέωση που προβλέπεται στην απόφαση περί χρήσεως, εμπίπτει σε μία από τις τέσσερις αυτές κατηγορίες τεχνικών κανόνων.

31 Πρέπει να διευκρινιστεί, κατά πρώτον, ότι τα ζητήματα που θέτει το αιτούν δικαστήριο δεν άπτονται των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ήτοι των υπηρεσιών που παρέχονται εξ αποστάσεως, με ηλεκτρονικά μέσα και κατόπιν συγκεκριμένης παραγγελίας ενός αποδέκτη υπηρεσιών, αλλά αφορούν συγκεκριμένα προϊόντα και τη χρήση τους, εν προκειμένω συσκευές αυτόματων πληρωμών. Επομένως, παρέλκει η εξέταση του ζητήματος αν μια τέτοια υποχρέωση εμπίπτει στην κατηγορία του «κανόνα σχετικά με τις υπηρεσίες» του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο ε′, της οδηγίας 2015/1535.

32 Κατά δεύτερον, πρέπει να εξεταστεί αν η υποχρέωση αυτή μπορεί να εμπίπτει στην κατηγορία των «νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που απαγορεύουν την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος» του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2015/1535.

33 Εν προκειμένω, μολονότι η μη κοινοποίηση του πηγαίου κώδικα του λογισμικού της συσκευής αυτόματων πληρωμών στον οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο της συμμόρφωσης οδηγεί σε αδυναμία χρήσης της συσκευής για την εγγραφή πράξεων και πληρωμών, εντούτοις η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης απόφαση περί χρήσεως δεν απαγορεύει την κατασκευή, την εισαγωγή, την εμπορία ή τη χρήση μιας τέτοιας συσκευής.

34 Συνεπώς, η υποχρέωση κοινοποίησης του πηγαίου κώδικα του ενσωματωμένου λογισμικού, την οποία προβλέπει η επίμαχη απόφαση περί χρήσεως στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στην κατηγορία των «νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που απαγορεύουν την κατασκευή, εισαγωγή, εμπορία ή χρήση ενός προϊόντος» του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2015/1535.

35 Κατά τρίτον, όσον αφορά το ζήτημα αν η υποχρέωση αυτή εμπίπτει στην έννοια των «τεχνικών προδιαγραφών» του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, της οδηγίας 2015/1535, υπενθυμίζεται ότι η συγκεκριμένη έννοια παραπέμπει στις προδιαγραφές που περιέχονται σε έγγραφο το οποίο ορίζει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος, όπως τα επίπεδα ποιότητας ή οι ιδιότητες χρήσης, η ασφάλεια, οι διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις διαδικασίες αξιολόγησης της πιστότητας.

36 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η έννοια της «τεχνικής προδιαγραφής» συνεπάγεται ότι το εθνικό μέτρο αφορά κατ’ ανάγκην το ίδιο το προϊόν ή τη συσκευασία του και καθορίζει κάποιο από τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά του προϊόντος αυτού (απόφαση της 24ης Νοεμβρίου 2022, Belplant, C-658/21, EU:C:2022:925, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

37 Το Δικαστήριο έχει επίσης κρίνει ότι εθνική ρύθμιση που εξαρτά την εμπορία ενός προϊόντος από τη λήψη προηγούμενης άδειας αποτελεί «τεχνικό κανόνα» κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2015/1535 (πρβλ. απόφαση της 22ας Ιανουαρίου 2002, Canal Satélite Digital, C-390/99, EU:C:2002:34, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

38 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, η υποχρέωση την οποία υπέχει ο πάροχος υπηρεσιών συντήρησης βάσει του άρθρου 121[4], σημείο 4, της απόφασης περί χρήσεως να παράσχει, στον οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο της συμμόρφωσης των οικείων προϊόντων, τον τεχνικό φάκελο σχετικά με τα εν λόγω προϊόντα, περιλαμβανομένων του πηγαίου καθώς και του εκτελέσιμου κώδικα λογισμικού, αφορά τα προϊόντα αυτά καθεαυτά. Συγκεκριμένα, η εθνική ρύθμιση ορίζει ότι ο πηγαίος κώδικας συνίσταται στις πληροφορικές οδηγίες που είναι αναγνώσιμες από τον άνθρωπο και έχουν συνταχθεί από τον προγραμματιστή και ο εκτελέσιμος κώδικας περιλαμβάνει το σύνολο των συμβόλων τα οποία αντιλαμβάνεται ο υπολογιστής για να εκτελέσει ένα πρόγραμμα. Επιπλέον, η ρύθμιση αυτή διευκρινίζει ότι τα σχετικά έγγραφα πρέπει να προσκομίζονται στη γλώσσα του κατασκευαστή, συνοδευόμενα από επικυρωμένη μετάφραση στην εθνική γλώσσα. Επομένως, επισημαίνεται ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση αφορά το ίδιο το προϊόν και επιβάλλει στους παρόχους υπηρεσιών συντήρησης την υποχρέωση να παράσχουν τον σχετικό τεχνικό φάκελο περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, του πηγαίου και του εκτελέσιμου κώδικα λογισμικού, οι οποίοι πρέπει να θεωρηθούν ως απαιτούμενα και ειδικά χαρακτηριστικά για όλα τα αυτόματα μηχανήματα πώλησης δεδομένου ότι τέτοιες απαιτήσεις δεν θα μπορούσαν να επιβληθούν σε σχέση με προϊόντα που δεν διαθέτουν ούτε πηγαίο ούτε εκτελέσιμο κώδικα ενσωματωμένου λογισμικού.

39 Περαιτέρω, η υποχρέωση κοινοποίησης του πηγαίου κώδικα καθώς και του εκτελέσιμου κώδικα ενσωματωμένου λογισμικού αποτελεί απαίτηση που ισχύει στις περιπτώσεις συσκευών αυτόματων πληρωμών κατά το στάδιο της εκτίμησης της συμμόρφωσής τους προς τις ισχύουσες φορολογικές απαιτήσεις. Επομένως, οι εν λόγω κώδικες πρέπει να εξετάζονται στο πλαίσιο του ελέγχου της συμμόρφωσης που διενεργεί ο οργανισμός που είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο της συμμόρφωσης. Ελλείψει κοινοποίησης, οι συσκευές αυτόματων πληρωμών δεν μπορούν να λάβουν τη δήλωση συμμόρφωσης που απαιτείται προκειμένου να καταχωριστούν στην ενιαία βάση δεδομένων της φορολογικής αρχής, περίσταση που εμποδίζει, κατ' αρχήν, τη διάθεσή τους στην αγορά της Λεττονίας. Τέλος, υπογραμμίζεται ότι οι κανόνες και οι απαιτήσεις της διαδικασίας ελέγχου της συμμόρφωσης καθορίζονται από την απόφαση περί χρήσεως η οποία δεν έχει κοινοποιηθεί στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 2015/1535.

40 Κατά συνέπεια, εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία επιβάλλει στον πάροχο υπηρεσιών συντήρησης συσκευών αυτόματων πληρωμών την υποχρέωση να παράσχει στον οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο της συμμόρφωσης των συσκευών αυτών τον τεχνικό φάκελο περιλαμβανομένου, μεταξύ άλλων, του πηγαίου κώδικα του ενσωματωμένου λογισμικού εμπίπτει στην έννοια των «τεχνικών προδιαγραφών» του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, της οδηγίας 2015/1535, και συνιστά, ως εκ τούτου, «τεχνικό κανόνα» κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας αυτής.

41 Κατά τέταρτον, πρέπει να εκτιμηθεί αν η υποχρέωση παροχής του πηγαίου κώδικα του ενσωματωμένου λογισμικού μπορεί να χαρακτηριστεί ως «τεχνικός κανόνας» για τον λόγο ότι εμπίπτει στην κατηγορία των «άλλων απαιτήσεων» του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, της οδηγίας 2015/1535. Βάσει της διάταξης αυτής, η εν λόγω έννοια περιλαμβάνει κάθε απαίτηση, εκτός των τεχνικών προδιαγραφών, επιβαλλόμενη σε ένα προϊόν, ιδίως για λόγους προστασίας των καταναλωτών ή του περιβάλλοντος, η οποία αφορά τον κύκλο ζωής του προϊόντος μετά τη διάθεσή του στην αγορά, όπως οι συνθήκες χρησιμοποίησης, ανακύκλωσης, επαναχρησιμοποίησης ή εξάλειψής του, εφόσον οι συνθήκες αυτές μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη σύνθεση ή τη φύση του προϊόντος ή την εμπορία του.

42 Σημειώνεται ότι, δεδομένου ότι η υποχρέωση αυτή εμπίπτει στην έννοια των «τεχνικών προδιαγραφών», όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 40 της παρούσας αποφάσεως, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «άλλη απαίτηση». Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον ορισμό της εν λόγω έννοιας στην προηγούμενη σκέψη, η έννοια αυτή δεν καλύπτει «τεχνικές προδιαγραφές».

43 Εντούτοις, για λόγους πληρότητας, πρέπει να διευκρινιστεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, για να μπορούν να χαρακτηριστούν ως «άλλη απαίτηση», τα οικεία εθνικά μέτρα πρέπει να αποτελούν «συνθήκες» δυνάμενες να επηρεάσουν σημαντικά τη σύνθεση, τη φύση ή την εμπορία του προϊόντος (πρβλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Vapo Atlantic, C-604/21, EU:C:2023:175, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

44 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι εθνική ρύθμιση, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία επιβάλλει στον πάροχο υπηρεσιών συντήρησης συσκευών αυτόματων πληρωμών την υποχρέωση να παράσχει στον οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο της συμμόρφωσης των συσκευών αυτών τον πηγαίο κώδικα καθώς και τον εκτελέσιμο κώδικα του ενσωματωμένου λογισμικού των εν λόγω συσκευών προκειμένου να ληφθεί η απαιτούμενη δήλωση συμμόρφωσης για την καταχώριση των οικείων συσκευών στην ενιαία βάση δεδομένων της εθνικής φορολογικής αρχής μπορεί να επηρεάσει την εμπορία τους. Συγκεκριμένα, η μη τήρηση της ως άνω υποχρέωσης μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την εμπορία των συσκευών αυτόματων πληρωμών εξαιτίας της απουσίας κινήτρου για τους οικονομικούς φορείς να τις αποκτήσουν και καθόσον, στην πραγματικότητα, οι συσκευές δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με τη χρήση για την οποία προορίζονται. Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, η υποχρέωση παροχής του πηγαίου κώδικα και του εκτελέσιμου κώδικα του ενσωματωμένου λογισμικού δεν στοχεύει στην προστασία των καταναλωτών ή του περιβάλλοντος, αλλά εξυπηρετεί τον σκοπό μέριμνας εκ μέρους του Δημοσίου για την τήρηση των υποχρεώσεων υποβολής δηλώσεων και τον έλεγχο καταβολής των φόρων.

45 Επομένως, εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά «άλλη απαίτηση» κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, της οδηγίας 2015/1535.

46 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, της οδηγίας 2015/1535 έχει την έννοια ότι εθνική ρύθμιση που επιβάλλει στον πάροχο υπηρεσιών συντήρησης συσκευών αυτόματων πληρωμών την υποχρέωση να παράσχει στον οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο της συμμόρφωσης των συσκευών αυτών τον πηγαίο κώδικα του ενσωματωμένου λογισμικού των εν λόγω συσκευών συνιστά «τεχνικό κανόνα», κατά την έννοια της συγκεκριμένης διάταξης, ο οποίος μπορεί να αντιταχθεί έναντι των ιδιωτών μόνον εφόσον το οικείο σχέδιο ρύθμισης έχει κοινοποιηθεί προηγουμένως στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της ίδιας οδηγίας.

Επί του δεύτερου και τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

47 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο και στο τρίτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

48 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο στ', της οδηγίας (ΕΕ) 2015/1535 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προδιαγραφών και των κανόνων σχετικά με τις υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών,

έχει την έννοια ότι:

εθνική ρύθμιση που επιβάλλει στον πάροχο υπηρεσιών συντήρησης συσκευών αυτόματων πληρωμών την υποχρέωση να παράσχει στον οργανισμό που είναι επιφορτισμένος με τον έλεγχο της συμμόρφωσης των συσκευών αυτών τον πηγαίο κώδικα του ενσωματωμένου λογισμικού των εν λόγω συσκευών συνιστά «τεχνικό κανόνα», κατά την έννοια της συγκεκριμένης διάταξης, ο οποίος μπορεί να αντιταχθεί έναντι των ιδιωτών μόνον εφόσον το οικείο σχέδιο ρύθμισης έχει κοινοποιηθεί προηγουμένως στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της ίδιας οδηγίας.

(υπογραφές)